

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl/contact

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
PZH-2024-849912207
DOS-2023-0003453

Uw kenmerk

Bijlagen
0

Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Onderwerp

Reactie op uw PARK-advies "Bundel de energie!"

Geachte heer van Dooren, beste Noël,

Allereerst willen wij u hartelijk danken voor uw advies over het thema energiewegen. In vijf adviespunten vraagt u aandacht voor de invulling van energieprojecten langs infrastructuur. Het concept 'energiewegen' raakt aan prangende vragen die breder spelen, zoals de behoefte aan een integrale, samenhangende aanpak, de wijze van besturen/governance, zuinig ruimtegebruik en de zorg voor ruimtelijke kwaliteit. Met deze brief reageren wij op uw advies en benoemen waar nodig acties.

Algemeen

De gezamenlijke overheden in de RES, provincie, waterschappen en gemeenten, zoeken op dit moment naar mogelijkheden om binnen de zoekgebieden in de Regionale Energiestrategieën (RES) te komen tot realiseren van opwek van zonne- of windenergie. Veel van de zoekgebieden liggen langs infrastructuur.

Opwek van energie langs infrastructuur is al lange tijd ook één van de uitgangspunten in het provinciale beleid. Voor zon is dit vanuit de keuze voor meervoudig ruimtegebruik, zodat we zorgvuldig omgaan met de schaarse ruimte. Er is ruimte voor zon in knooppunten, op geluidsschermen en -wallen en bij af- en opritten. Voor wind is het beleid om zoveel mogelijk turbines te bundelen op logische plekken in de provincie. Naast het havenindustriële Complex (grote energievragers) en de randen van de eilanden/ grote wateren (daar waar het waait) wordt opwek langs grootschalige infrastructuur genoemd.

Maar de weg is in Zuid-Holland ook een belangrijke openbare ruimte; nergens is de dichtheid aan (rijks)wegen zo groot als in onze provincie. Wegen zijn daarmee niet alleen functionele verbindingen, maar ook de routes waarlangs de Zuid-Hollandse steden en landschappen ervaren worden. De kwaliteit van deze route en haar uitzichten bepaalt daarmee in belangrijke mate het beeld dat de men krijgt van Zuid-Holland.

U stelt daarmee een terechte vraag: wat levert opwek langs wegen in Zuid-Holland op, zowel in opbrengst als in kwaliteit? Welk beeld hoort hierbij? Of: welk beeld is gewenst?

Rijks- en provinciale wegen zijn net als spoorwegen bovenlokale structuren. We erkennen het belang van een (boven) regionaal verhaal voor de lijn als geheel om niet tot versnippering en ogenschijnlijke willekeur langs de lijn te komen. Helderheid waar vormen van energie-opwek passend zijn, maar ook waar dit vanuit landschappelijk oogpunt of de weggebruiker niet gewenst is, behoren op deze (boven)regionale schaal benoemd te zijn.

Daarnaast zien we dat er aandacht nodig is voor het verschil van dynamiek tussen de projectscope, waarbij tijd en middelen zijn gekoppeld aan een afgebakend, te realiseren doel, en de dynamiek van de beleidsontwikkeling. De behoefte aan uitvoering en realisatie van energieprojecten is groot én het is belangrijk dit met zorg gebeurt. Als er op beleidsniveau nog onvoldoende richtinggevende uitspraken zijn voor de weg (en omgeving) als geheel, dan is aandacht op projectniveau voor de omgeving of de weg als geheel niet vanzelfsprekend.

Dit leidt tot de volgende reactie op de vijf punten uit uw advies:

1. *Regie, supervisie en ontwerp zijn nodig. Opwek van energie langs hoofdinfrastructuur is een ruimtelijke vraag. Door te werken in lange, samenhangende trajecten kunnen goede oplossingen ontstaan.*
  - GS voelt zich verantwoordelijk voor zowel het halen van de doelen voor opwek van duurzame energie, als voor ruimtelijke kwaliteit. Regie vertalen we in deze als zorgdragen voor aandacht voor het geheel. Dit doen we vanuit verschillende rollen.
  - Een lopend traject is het OER-programma vanuit het ministerie van EZK en RWS. Deze projecten kijken met name naar gronden in overheidshanden met als doel om snelheid in de realisatie te krijgen. We zien dat het risico bestaat dat er per kavel keuzes gemaakt worden of op voorhand vanwege de scope (direct langs de weg/ overheidsgronden) zaken afvallen. We zien dat er aandacht voor verbreding van de scope nodig is. Dit organiseren we via ambtelijke werkgroepen, stuurgroepen en mogelijk via een expertteam. Dit werken we in de punten hierna uit.
  - In de OER-projecten in Zuid-Holland en de uitwerking van zoekgebieden langs infrastructuur dient ruimtelijke kwaliteit een belangrijke plaats te krijgen. Dit vraagt om een ontwerpend onderzoek zo vroeg mogelijk in het project. Waarbij zowel de hoeveelheid opwek als de toekomstige ruimtelijke kwaliteit maximaal opgezocht worden. Wij spreken hier onze OER-partners op aan én we zoeken naar gebiedsuitwerkingen waar dit kansrijk is.
  - Vanuit de OER-projecten wordt er per project een stuurgroep samengesteld als bestuurlijk verantwoordelijk orgaan voor het project. In deze stuurgroep wordt richting gegeven aan het project en kunnen beslissingen over inhoudelijke keuzes worden genomen. Om op bestuurlijk niveau bovenregionale belangen te kunnen borgen zal de provincie vertegenwoordigd zijn in de stuurgroepen.

- We onderzoeken met de RES-partners de mogelijkheid voor het instellen van een expertteam op het gebied van ruimtelijke kwaliteit als supervisie voor de OER-projecten.
  - Daarnaast werken we aan onze eigen energiewegen. Voor provinciale wegen wordt, mede op basis van de evaluaties van de N470 en de N211, het meeste potentieel gezien voor opwek langs provinciale wegen door het realiseren van solar carports boven parkeerplaatsen. We willen experimenteren met kleine zonprojecten boven parkeren, ervaring opdoen en onderzoeken of de projecten schaalbaar zijn.
2. *Biedt met het omgevingsbeleid een helder kader aan. Initiatieven van onderop moeten begeleid worden om tot gebiedskwaliteit en meerwaarde te komen. Stuur en stimuleer door per snelweg richtinggevende uitspraken te doen.*
- Voor ruimtelijke kwaliteit kennen we verschillende instrumenten, waaronder de kwaliteitskaart en de gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast kennen we de handreiking ruimtelijke kwaliteit zonne-energie met als onderdeel 'zon langs infrastructuur'. We zullen deze handreiking actief delen met onze partners.
3. *Kies altijd voor een gebiedsgerichte aanpak. Ook al is infrastructuur lijnvormig. De gezamenlijke partners identificeren waar sprake is van een grotere gebiedsontwikkeling die zinvol richting kan geven aan de energieopgave.*
- Het gaat altijd om de weg én omgeving. Daar waar sprake is van een grotere gebiedsontwikkeling agenderen we deze opgave in de RES'en.
  - Daar waar partners ons vragen om een trekkende rol te nemen als het gaat over ruimtelijke kwaliteit en gebiedsontwikkeling, onderzoeken we die graag als dit een regionaal doel dient. We bekijken daarbij wat de meest effectieve inzet van de provincie en partners is.
4. *Bewaak de afstemming met het energiehoofdsysteem. Energiehubs zijn belangrijk, net zoals de ruimte langs snelwegen die gereserveerd moet worden voor leidingstroken.*
- We onderkennen dat er een relatie ligt tussen snelwegen en benodigde ruimte voor leidingstroken. Binnen de ontwikkeling van het PMIEK nemen we dit en de ontwikkeling van energiehubs mee als mogelijk onderdeel van het Toekomstbeeld Energiesystemen. Daarbij is het voor een efficiënt energiesysteem belangrijk dat vraag en aanbod bij elkaar worden gebracht. Daarom zijn we ook met het OER-programma in overleg om breder te kijken dan alleen de strook grond langs de snelwegen die in eigendom is van het Rijk.
5. *Bundel de energie. Energiewegen zijn niet dé oplossing voor de voortgang van de RES. Kijk uit voor kruimelwerk, kies voor grote, samenhangende, kansrijke oplossingen.*
- Bundelen van energie en zorgvuldig omgaan met onze ruimte zijn uitgangspunt van provinciaal beleid. In eerste instantie zien we graag alle daken van Zuid-Holland belegd met zonnepanelen en clusteren we onze windparken waar mogelijk. In de RES'en is afgelopen jaren gezocht naar nieuwe gebieden voor energie-opwek. Met onze partners geven we ruimte aan goede plannen voor opwek in deze gebieden.

Zoals aangegeven hebben we de voorkeur voor grotere, samenhangende en kwaliteitsvolle plannen.

- We pakken graag de handschoen op en starten met onze partner-overheden een oefening om ervaring op te doen met een bredere scope dan het OER-programma nu voorstaat. Als mogelijke concrete voorbeelden zien we de A15 van haven tot grens en/of de N11 'Energylane'.

Ook vanuit de RES-regio's en het Rijk is er belangstelling voor uw advies en de onderliggende studie, mede vanuit de roep om een samenhangend verhaal voor de weg als geheel. In veel RES-regio's starten (voor-)verkenningen vanuit het OER-proces. Uw advies kan een impuls geven om met een meer ruimtelijke blik en aandacht voor ruimtelijke kwaliteit het OER-proces in te vullen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

drs. J. Smit

Wij verzoeken u in uw correspondentie altijd het DOS-nummer (DOS-2023-0003453) te vermelden.
Meer informatie www.zuid-holland.nl/contact